

LANTBRUKS BAROMETERN 2024

LANTBRUKSBAROMETERN ÄR ETT SAMARBETE
MELLAN LUDVIG & CO, SWEDBANK OCH SPARBANKERNA

OM LANTBRUKSBAROMETERN

Lantbruksbarometern är en årlig rapport som visar lantbrukarnas uppfattning om det aktuella läget inom lantbruket. Barometern har utkommit sedan 1987 och årets Lantbruksbarometer är den 37:e helårsupplagan.

Rapporten bygger på en Sifo-undersökning med 1000 lantbrukare genomförd av Verian på uppdrag av Ludvig & Co, Swedbank och Sparbankernas Riksförbund. Intervjuerna har genomförts mellan 13 februari och 5 mars 2024.

FÖR MER INFORMATION, KONTAKTA

Filip Olsson, Segmentschef Skog & Lantbruk, Ludvig & Co
tel. 073-045 46 53

Jörgen Kennemar, Företagarekonom, Swedbank
tel. 070-643 83 29

Helen Göransson, Bankchef, Sparbanken Skåne
tel. 044-13 85 92

LUDVIG & CO

Lönsamhet och investeringsvilja fortsatt låg, men ljusglimtar finns

ANALYS OCH TRENDSPANING

- Lantbrukarnas upplevda lönsamhet har försämrats jämfört med förra året. Vädret skapade rejäla utmaningar under 2023 med både långvarig torka och översvämningar. Skörden blev lägre och hade en sämre kvalitet än normalt, vilket ledde till en pressad lönsamhet. När lantbrukarna blickar framåt finns förväntningar om en lönsamhetsförbättring, om än från låga nivåer.
- Ökade räntekostnader har också påverkat lönsamheten och lantbrukets investeringar. Under det närmaste året förutser marknaden lägre räntor, men de förväntas inte att komma ned till tidigare låga nivåer.
- Investeringarna i lantbruket är kvar på historiskt låga nivåer. Investeringarna i djurstallar var under 2023 till och med lägre än det historiskt svaga året 2022. Kombinationen av en fortsatt låg investeringsvilja och en svag lönsamhet är tydliga orosmoln för att långsiktigt säkerställa Sveriges livsmedelsproduktion.
- Ett förändrat klimat i kombination med att lantbruket står inför en grön omställning kommer att innebära stora kostnader för lantbruksföretagen. Trots att investeringsviljan är låg ser vi att just dessa investeringar genomförs. Det finns dessutom en stark koppling mellan genomförandet av dessa investeringar och företagets storlek, ju större företag ju större grad av miljöanpassade investeringar. Nära hälften av lantbruksföretagen med en omsättning över 10 miljoner kronor har redan gjort investeringar för att aktivt möta ett förändrat klimat.
- Lantbruket omfattas av höga krav och stark regelefterlevnad. Dessa spelregler behöver vara långsiktiga för att skapa rätt förutsättningar. För biogas har exempelvis nya skatteregler införts vilket medfört att intresset för att investera i biogas fallit kraftigt. För att öka lönsamheten och investeringarna i lantbruket behövs långsiktighet i politiken och tydliga spelregler för branschen.

DE VIKTIGASTE INSIKTERNA FRÅN LANTBRUKSBAROMETERN 2024

KONJUNKTUREN OCH UPPLEVD LÖNSAMHET

- Jämfört med förra året har den upplevda lönsamheten sjunkit ytterligare och lönsamhetsindexet sjönk till -31. Jämfört med hösten 2023 är det dock en förbättring i samtliga av de fyra produktionsgrenarna.

FRAMTIDSTRO

- 41 procent tror på en ganska eller mycket god lönsamhet om ett år, vilket är en högre andel än i fjol då motsvarande nivå var 38 procent. Totalt förväntas lönsamhetsindexet stiga till -10 och är en förbättring jämfört med den nu upplevda lönsamheten.
- Grisproducenterna är mest optimistiska om den förväntade lönsamheten om ett år, med ett index om 41. Övriga produktionsgrenar tror på en förbättrad lönsamhet även om förväntningarna är väsentligt lägre.

AFFÄRSUTVECKLING

- Effektivisering av nuvarande verksamhet, ökat samarbete med andra och mer arbete utanför företaget är åtgärder som lantbrukare planerar för att förbättra sin lönsamhet. Detta påminner om svaren 2023 även om fler i år bedömer att de ska öka andelen arbete utanför företaget för att förbättra sin lönsamhet.

AFFÄRSMÖJLIGHETER OCH INVESTERINGAR

- 6 procent av lantbrukarna uppger att de har investerat i djurstallar under 2023, vilket är lägre än fjolårets historiskt låga 7 procent. Investeringsviljan för 2024 är låg även om det är en viss ökning. 7 procent svarar att de kommer att investera i djurstallar, vilket ska jämföras med prognosen för 2023 då endast 6 procent uppgav motsvarande.
- 50 procent av lantbrukarna uppger att de har investerat i byggnader och maskiner under 2023, vilket är samma andel som 2022.
- Intresset för energiproduktion verkar ha toppat då 11 procent i år svarar att de gjort investeringar i energiproduktion. Samtidigt ser vi nu en tydlig minskning av de som avser att investera i energiproduktion under det kommande året. Solenergi är det energislag som fortfarande flest vill utveckla, samtidigt som vi i år ser en tydlig minskning i de som avser utveckla sin biogasproduktion.

ATTRAKTIV BRANSCH

- 97 procent av lantbrukarna uppger att de trivs med sitt yrke. Det är en fortsatt hög siffra även om den för ett år sedan var något högre, 98 procent. 7 av 10 skulle rekommendera en ung person att bli lantbrukare alternativt arbeta inom näringen, vilket även det är en viss minskning från föregående år då motsvarande siffra var nästan 3 av 4.

Extremt väder och kraftiga prisrörelser har präglat 2023. En torr inledning av sommaren och en regnig skörd påverkade såväl kvantitet som kvalitet. Mjölkkriset sjönk med 30 procent i början av året, för att i slutet av året återhämta sig något. Dessutom har ökade räntor påverkat lantbruksföretagen.

Den upplevda lönsamheten i lantbruket har försämrats sedan våren 2023. Samtidigt har den förbättrats jämfört med i höstas då indexet noterade den lägsta nivån sedan krisåret 2016.

Investeringarna ligger fortfarande på en historiskt låg nivå. Det gäller särskilt djurstallar där endast 6 procent av företagarna har gjort väsentliga investeringar det senaste året. Framåtriktat finns tendenser till ett ökat intresse för investeringar i djurstallar i enskilda produktionsgrenar som gris och mjölk, även om det är ökning från en historiskt låg nivå. När det gäller investeringar av anpassningar till ett förändrat klimat har nu nästan hälften av lantbrukarna genomfört eller har för avsikt att genomföra sådana investeringar. Det finns en tydlig korrelation mellan dessa anpassningar och företagets omsättning. Ju högre omsättning företaget har desto större sannolikhet för att redan ha gjort en sådan anpassning.

LANTBRUKARNAS UPPLEVDA LÖNSAMHET

Lönsamhetsindex¹ för samtliga lantbruksföretag våren 2024 ligger på -31, vilket innebär att det sjunkit ytterligare sedan förra året då det låg på -10. Fler lantbrukare anser nu att deras lönsamhet är mycket eller ganska dålig. Se **TABELL 1**. Det är trots allt en viss förbättring från i höstas då indexet noterade den lägsta nivån sedan krisåret 2016 (-39).

SKILLNADER I LÖNSAMHET FÖR OLIKA PRODUKTIONSGRENNAR

Grisproducenterna upplever för närvarande den högsta lönsamheten, 41, vilket är en tydlig ökning jämfört med hösten 2023 då indexet låg på -18. Växtodlarna upplever den lägsta lönsamheten, -49 även om den har förbättrats jämfört med höstens mätning på -62. Både nötkötts- och mjölkproduktion har negativa indextal om -24 respektive -19.

Även lönsamhetsförväntningarna har förbättrats något jämfört med i höstas. Grisproducenterna är mest positiva kring hur de bedömer att lönsamheten kommer att se ut om ett år, då de prognostiserar samma index som nu det vill säga, 41. Övriga produktionsgrenar bedömer att lönsamheten kommer att förbättras under det kommande året. Prognosen för våren 2025, för samtliga produktionsgrenar, är lönsamhetsindex om -10.

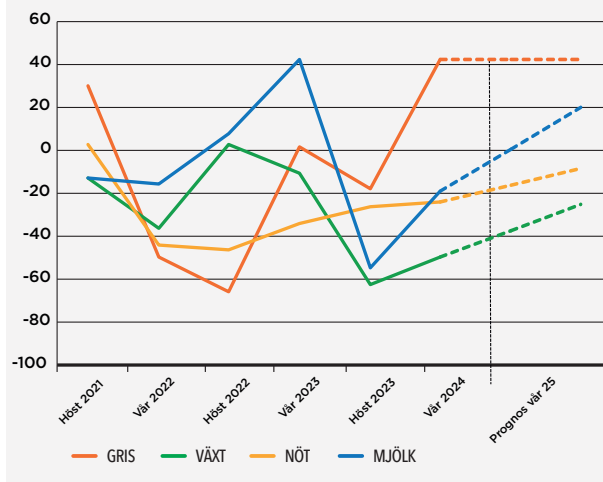
TABELL 1

Upplevd lönsamhet idag, procentandel, svarsalternativ

Svarsalternativ	V 2022	V 2023	V 2024
Mycket god	1%	2%	2%
Ganska god	29%	42%	31%
Ganska dålig	46%	42%	48%
Mycket dålig	23%	12%	16%
Tveksam/Vet ej	2%	2%	4%

DIAGRAM 1

Böndernas upplevda lönsamhet fördelat på produktionsgrenar, lönsamhetsindex, höst 2021 - vår 2024, samt prognos vår 2025

”2023 var ett år som både påverkades starkt av vädret, men även av väldigt rörliga priser och höga räntor. Riskerna inom lantbruket ökade därmed mycket vilket påverkade många. Först genom torka som påverkade kvantiteter och sedan av en regnig skörd vilket för många påverkade kvaliteten. I år har det blivit extra påtagligt att man som lantbruksföretagare måste ha koll på möjliga risker för att minimera dem samtidigt som man likviditetsplanerar och planerar för att kunna parera oförutsedda händelser.”

Åsa Andersson,
Affärsrådgivare, Ludvig & Co Jönköping

¹ Detta index är beräknat som skillnaden mellan andelen som svarat ”mycket god” eller ”ganska god” och andelen som svarat ”ganska dålig” eller ”mycket dålig”. Ett positivt netttotal innebär att fler än hälften av de tillfrågade bedömer lönsamheten som god. Nettotalet kan variera mellan minus 100 och plus 100.”

Lantbrukskonjunkturen i korthet

Mjolkproducenternas lönsamhetsindex är vid vårens mätning -19 , vilket är en förbättring med 35 enheter från i höstas, men betydligt sämre än våren 2023 när motsvarande indextal uppgick till 41. Mjolkproducenterna tror dock att lönsamheten kommer att förbättras det närmaste året. Prognosen för våren 2025 innebär en förbättring med 38 indexenheter, vilket motsvarar ett lönsamhetsindex på 19.

År 2023 startade med ett historiskt högt mjölkpris som föll med drygt 30 procent till slutet av året, för att sedan återhämta sig något under hösten och ytterligare under första kvartalet 2024. Det höga kostnadsläget för lantbrukets insatsvaror har dämpats något under året, men med viss eftersläpning. Mängd och kvalitet på egenproducerat foder påverkades av en torr försommar i stora delar av landet, och av nederbörd och skördeproblem under hösten. Sammantaget har mjölkproducenterna upplevt en tydligt försämrad lönsamhet under 2023, särskilt i jämförelse med rekordåret 2022.

Under 2023 ökade den totala mjölkinvägningen i Sverige med 2 procent jämfört med 2022. Ekologisk mjölkinvägning minskade med 21 procent vilket utgör 13 procent av den totala mjölkinvägningen. Pressad lönsamhet, striktare miljö- och klimatkrav samt besvärligt skördeläge bidrog till att mjölkproduktionen i Europa i stort sett var oförändrad under 2023 och där andra halvan av året bidrog med lägre volymer jämfört med föregående år.

Växtodlarnas upplevda lönsamhet motsvarar indextalet -49 vilket innebär en liten förbättring från hösten 2023, men är det lägsta indextalet av alla produktionsgrenar. Det är också en tydlig försämring sedan våren 2023 då indextalet var -11 . Växtodlarnas lönsamhetsprognos för våren 2025 innebär en förbättring med 24 enheter till index -25 .

Växtodlarna har haft stora utmaningar med vädret under 2023. Under våren upplevde många av dem problem med torka, som sedan ersattes av stora nederbördsmängder när det var dags för skörd. Skörden i Sverige var mindre än normalt och med relativt stora kvalitetsproblem, såväl hygienisk kvalitet som grobarhet var sämre än normalt. En stor andel av spannmålen klarade inte kvalitetskraven för bröd, gryn eller malt utan klassades som fodersäd. Prisutvecklingen i Sverige följde i stora delar den globala trenden med dämpade priser, där konkurrensen från området runt Svarta havet pressade råvarupriserna samtidigt som efterfrågan hämmades på grund av en svag global ekonomi. Växtodlarna upplever en markant sämre lönsamhet jämfört med våren 2023. Osäkerheterna framåt är bland annat kopplade till det osäkra geopolitiska läget och den bräckliga återhämtningen i den globala ekonomin, men även mer frekvent extremväder drivet av bland annat klimatförändringarna. För svensk del är den relativt låga andel areal som höstsätts med spannmål och oljevaxter ett orosmoln framåt.

Grisköttsproducenterna upplever att lönsamheten har förbättrats avsevärt jämfört med såväl våren som hösten 2023. Lönsamhetsindex uppgår till 41, vilket är betydligt högre jämfört med höstens indextal på -18 och våren 2023 då indextalet var 1. Grisköttsproducenterna bedömer att lönsamheten förblir oförändrad till våren 2025 med ett framåtblickande indextal på 41. Årets indextal är det högsta som uppmätts i produktionsgrenen sedan våren 2021.

I Sverige har det genomsnittliga avräkningspriset för slaktsvin varit stabilt under 2023, samtidigt som det stigit med cirka 9 procent jämfört med helåret 2022. Grisproduktionen är i större utsträckning än mjölk och nötkött beroende av inköpt foder och lönsamheten påverkas positivt av sjunkande spannmålspriser och god tillgång på spannmål av foderkvalitet. Svag konjunktur och låg import från Kina dämpar efterfrågan, vilket inneburit att priset i Europa har sjunkit under 2023 medan priset i Sverige varit stabilt. Framåtriktat förväntas världens produktion av griskött minska med 1 procent under 2024, enligt USDA och Rabobank.

Nötköttsproducenterna har i år ett lönsamhetsindex på -24 vilket är en historiskt låg nivå men trots det en förbättring jämfört med både hösten och våren 2023. Prognosen för våren 2025 indikerar en svag förbättring med 15 enheter till ett indextal på -9.

Marknaden för nötkött har varit stabil i Sverige och EU under 2023, trots en svag global ekonomi, lägre import av Kina och lägre disponibel inkomst hos de svenska hushållen. Det genomsnittliga avräkningspriset för helåret 2023 är cirka 8 procent högre än helåret 2022. Framåtriktat bedöms marknaden i Sverige vara i balans med en förväntan om små prisrörelser. Osäkerhetsfaktorerna är bland annat knutna till återhämtningen i ekonomin och kronkursen, som i sin tur är starkt kopplade till det geopolitiska läget.

LÄGRE INFLATION OCH SJUNKANDE RÄNTOR

Lägre globala råvarupriser, sjunkande producentpriser och en svagare omvärldskonjunktur har drivit ned inflationen i USA och i Europa till den lägsta nivån sedan 2021 efter att ha toppat i slutet av 2022. Det tyder på att centralbankernas aggressiva räntehöjningar, med styrräntenivåer som inte har noterats på över ett decennium, har gett resultat. En inflation som närmar sig centralbankernas inflationsmål på 2 procent har ökat förväntningarna på lättnader i penningpolitiken. Detta har fått de långa marknadsräntorna att sjunka och bidragit till en förstärkning av den svenska kronan. De amerikanska och europeiska centralbankerna förväntas inleda en rad räntesänkningar under andra halvåret i år. Swedbank räknar med att Riksbanken kommer att börja sänka räntan vid halvårsskiftet och i slutet av 2024 väntas styrräntan ha sjunkit med 1,25 procentenheter till 2,75 procent. Världens ekonomier kommer att stötts av lättnader i penningpolitiken om än med viss eftersläpning samtidigt som en lägre inflation stärker köpkraften hos företag och hushåll. Global BNP bedöms öka med 3 procent under 2024 medan svensk ekonomi spås öka med knappt 0,5 procent tyngd av svaga bostadsinvesteringar och trög konsumtionstillväxt. Faktorer som kan senarelägga eller leda till förändring av denna bild är såklart bakslag i inflationsutvecklingen eller att den globala ekonomin utsätts för någon av alla de geopolitiska risker som finns.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBÄTTRA LÖNSAMHETEN

82 procent av de tillfrågade lantbrukarna planerar åtgärder för att förbättra lönsamheten, jämfört med 84 procent våren 2023. Att effektivisera och öka produktionen är de vanligaste åtgärderna som planeras, vilket är i linje med föregående år. Därefter kommer åtgärden, ökat samarbete. Att öka arbetet utanför lantbruksföretaget har blivit vanligare (30 procent) jämfört med förra året (23 procent). Att valutasäkra EU-stödet har 9 procent angivit som en aktivitet jämfört med 8 procent våren 2023. Det är något fler (16 procent) som avser att avveckla någon verksamhet, 14 procent 2023, men betydligt färre jämfört med 2022 då 20 procent såg det som en möjlighet att stärka lönsamheten.

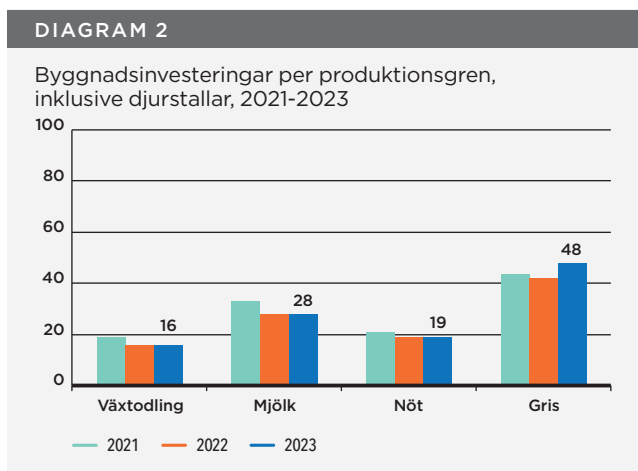
Investeringar fortsatt på låg nivå, men med positiva tecken

Investeringarna inom lantbruket ligger fortsatt på en låg nivå, men det finns vissa ljusglimtar. Inom grisproduktion har genomförda investeringar i djurstallar ökat, från en mycket låg nivå, och ligger under det senaste året mer i paritet med ett genomsnittsår. Även när det gäller planeringen av djurstallar för det kommande året så visar årets svar på en något ökad nivå jämfört med fjolårets bottennotering.

Investeringarna inom lantbruket låg under föregående år kvar på en låg nivå, där andelen som svarat att de gjort investeringar var oförändrad jämfört med fjolårets resultat om 50 procent. Kommande året anger 36 procent att de avser göra investeringar i verksamheten.

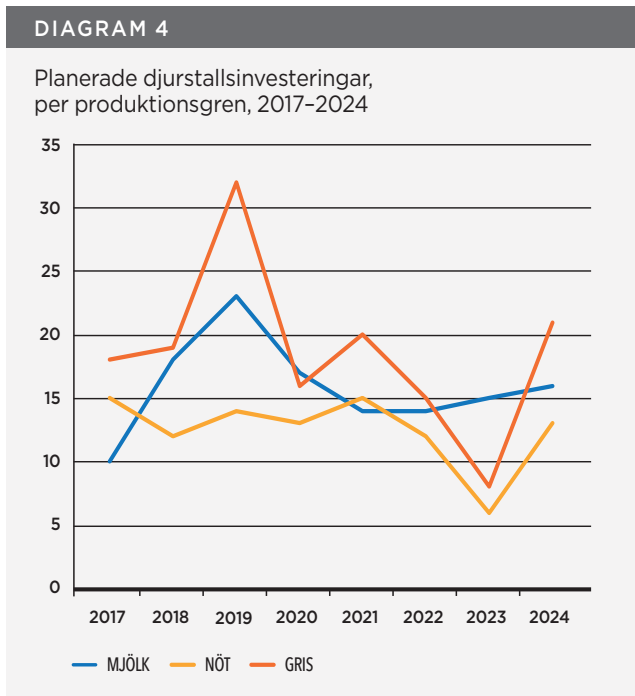
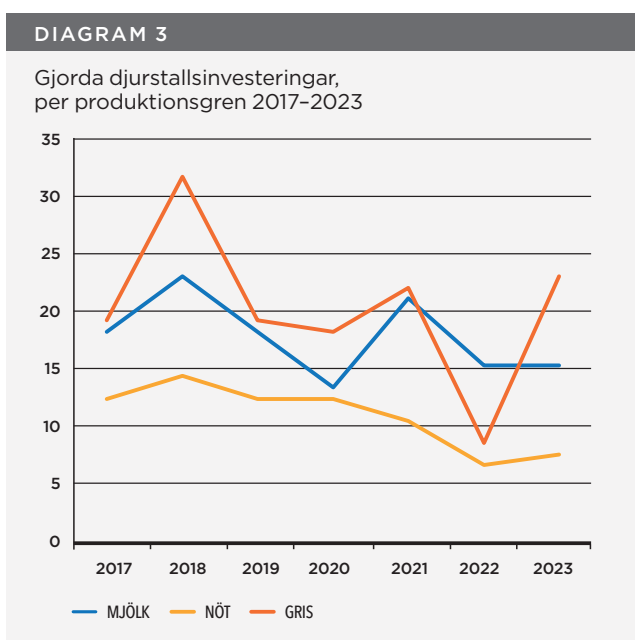
BYGGNADSVINVESTERINGAR

Genomförda investeringar i byggnader, under det senaste året ligger kvar på samma nivå som ifjol, 20 procent. Förutom en ökning inom grisproduktion, är skillnaderna mellan de olika produktionsgrenarna jämfört med fjolåret små. Se **DIAGRAM 2**.

LÅGA INVESTERINGAR I DJURSTALLAR, MEN NÅGOT ÖKANDE INTRESSE

Genomförda investeringar i djurstallar minskar på totalen med en procentenhet, från 7 procent ifjol till 6 procent i år. Här finns det dock skillnader mellan produktionsgrenarna då djurstallsinvesteringarna inom grisproduktion ökat till mer normala nivåer. Se **DIAGRAM 3**. Planerade investeringar i djurstallar under det kommande året ökar med en procentenhet från 6 procent till 7 procent. Det är framförallt redan befintliga djurproducenter som sticker ut positivt. Där har det skett en ökning i planerna jämfört med fjolårets bottennoteringar inom såväl gris-, nöt- och mjölkproduktion. Se **DIAGRAM 4**.

INVESTERINGSVILJAN I MASKINER

Andelen som investerar i maskiner har minskat under året från 29 till 26 procent. Det skiljer sig dock mellan produktionsgrenarna. Se **TABELL 2**.

Gjorda maskininvesteringar, per produktionsgren, 2021-2023				
År	Växtodling	Mjök	Nötkött	Griskött
2021	32%	45%	34%	54%
2022	28%	33%	29%	31%
2023	29%	37%	23%	40%

MÅNGA LANTBRUKARE ÄR NÖJDA MED SITT YRKE

På frågan, hur trivs du som lantbrukare, svarade 97 procent att de trivs mycket bra eller ganska bra. Det är en marginell minskning om en procentenhet jämfört med år 2023. 70 procent av lantbrukarna skulle vilja rekommendera yrket som lantbrukare vilket är en liten minskning jämfört med fjolåret då motsvarande siffra var 74 procent. Mest benägna att rekommendera lantbrukare som yrke är mjölk- och grisproducenterna.

”Lantbruket är under press liksom många andra näringar nu i lågkonjunkturen. Detta märks i investeringsviljan, men samtidigt ser vi att inflationen viker och att styrräntorna börjar falla tillbaka vilket bör kunna ge en skjuts för investeringarna. Lantbruket har en omställningsresa att göra och det är intressant att se att en av fyra har börjat investera för att anpassa sig till klimatförändringarna. Har man en bra ekonomisk buffert är man väl rustad för att kunna agera även i tuffa tider.”

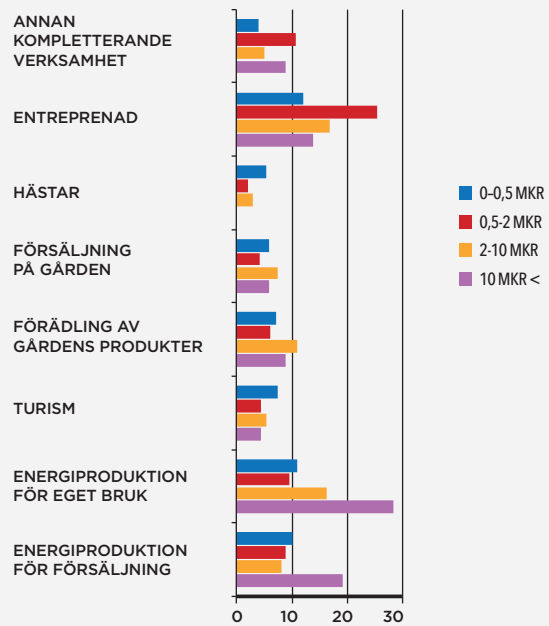
Helen Göransson,
Bankchef Sparbanken Skåne

INTRESSET FÖR ENERGIPRODUKTION HAR TOPPAT

Enligt årets barometer svarade elva procent att de gjort investeringar i energiproduktion vilket är den historiskt högsta noteringen och en procentenhet högre än året innan. Samtidigt planerar endast 8 procent att investera i energiproduktion det kommande året, vilket är 4 procentenhet lägre än året innan. Det är framför allt planerna för investeringar inom energi för eget bruk som minskar från 20 procent till 12 procent. Även planerna för investeringar i energiproduktion för försäljning minskar från 13 till 10 procent. Företag med en omsättning över 10 miljoner kronor ser fortfarande energiproduktion som den affärsmöjlighet som flest företag vill utveckla och investera i medan företag med mindre omsättning i stället i högre grad planerar att utveckla sin entreprenadverksamhet. Se **DIAGRAM 5**.

DIAGRAM 5

Andel företag benägna till nya affärsmöjligheter utifrån omsättning

FORTSATT HÖGT INTRESSE FÖR SOLENERGI OCH SKOGSRÅVARA MEN TYDLIG MINSKNING FÖR BIOGAS

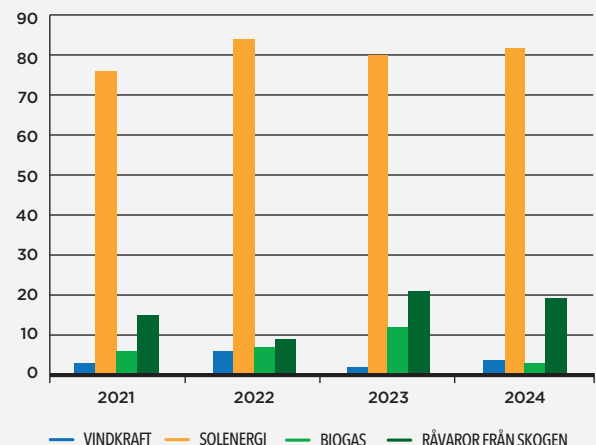
Investering i solenergi sticker fortfarande ut som det energislag där högst intresse finns. Över 80 procent av de planerade energiinvesteringarna avser solenergi. Även råvaror från skogen har ett fortsatt högt intresse. Intresset för biogas har minskat markant från 12 till endast 3 procent. Se **DIAGRAM 6**.

ANPASSNINGAR TILL ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT

En av fyra lantbrukare har gjort investeringar som innebär en anpassning till ett förändrat klimat och en lika stor andel har för avsikt att göra en sådan investering i framtiden. Viljan att investera i anpassningar till ett förändrat klimat är ungefär lika stor över hela landet, men är större hos företag med hög omsättning och stor areal. I företag med omsättning över 10 miljoner kronor har nära 50 procent av företagen gjort en sådan investering.

DIAGRAM 6

Vilken typ av energiproduktion vill du utveckla?

Upplevd lönsamhet minskar i alla regioner

I samtliga regioner är det en majoritet av lantbrukarna som upplever att lönsamheten i verksamheten är ganska dålig eller mycket dålig. Andelen med dålig lönsamhet har ökat jämfört med lantbruksbarometern 2023 med undantag för region 6.

REGIONINDELNING I LANTBRUKSBAROMETERN

- 7** Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län
- 6** Dalarnas län, Gävleborgs län, Västernorrlands län
- 5** Västra Götalands län, Värmlands län
- 4** Hallands län, Skåne län
- 3** Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län, Blekinge län
- 2** Östergötlands län, Örebro län, Södermanlands län, Gotlands län
- 1** Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län

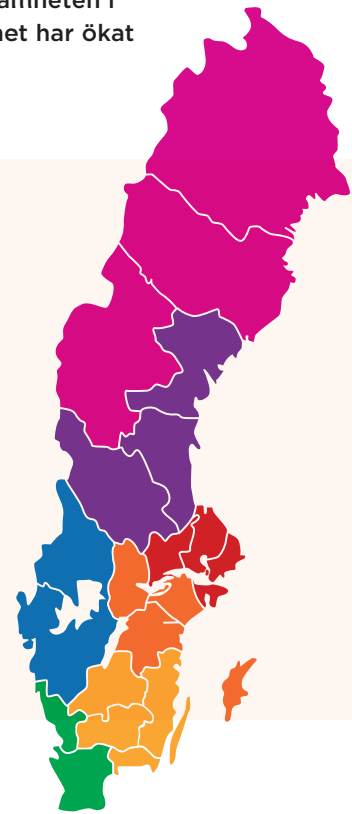
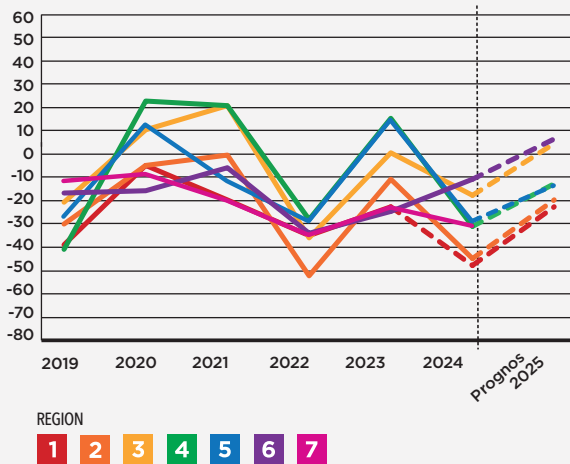

DIAGRAM 7

Lantbrukarnas upplevda nettolönsamhet 2019–2024, regionvis samt prognos 2025

REGIONERNAS UPPLEVDA LÖNSAMHET

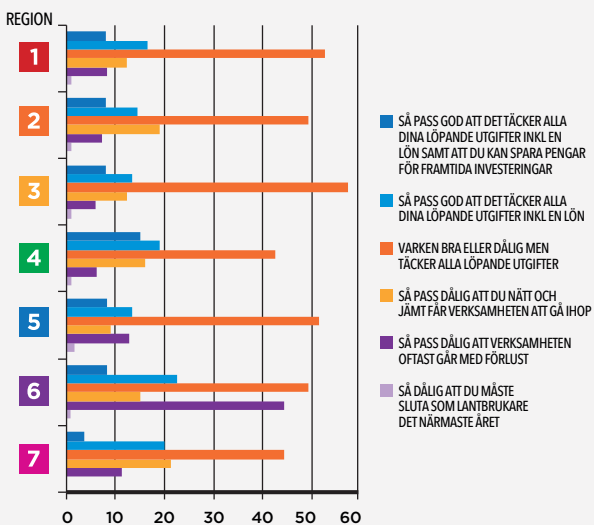
Färre lantbrukare upplever att lönsamheten är god jämfört med förra året. I fjol var det en regional variation mellan 36 och 56 procent som upplevde god lönsamhet medan det i år varierar mellan 25 och 40 procent. Lägst andel är i region 1 och 2 där var fjärde lantbrukare upplevde god lönsamhet. Lantbrukarna bedömer att lönsamheten kommer att återhämta sig något närmaste året, men fortfarande är det fem av sju regioner där en majoritet av lantbrukarna tror på en dålig lönsamhet. Mest optimistiska är lantbrukarna i region 3 och 6 där andelen lantbrukare med god lönsamhet är större än de som tror på en dålig lönsamhet. Se **DIAGRAM 7**.

FÄRRE LANTBRUKARE HAR EN LÖNSAMHET SOM RÄCKER TILL INVESTERINGAR

Andelen lantbrukare som upplever att lönsamheten i verksamheten är tillräckligt god för framtida investeringar har minskat jämfört med våren 2023. Undantaget är i region 4 som uppvisar den högsta andelen. I övriga regioner är det knappt var tionde lantbrukare (8 procent) som anser att lönsamheten täcker alla utgifter och räcker till investeringar. Nästan ingen lantbrukare i landet uppger att de måste sluta som lantbrukare på grund av dålig lönsamhet. Se **DIAGRAM 8**.

DIAGRAM 8

Så upplever lantbrukarna sin lönsamhet, regionvis

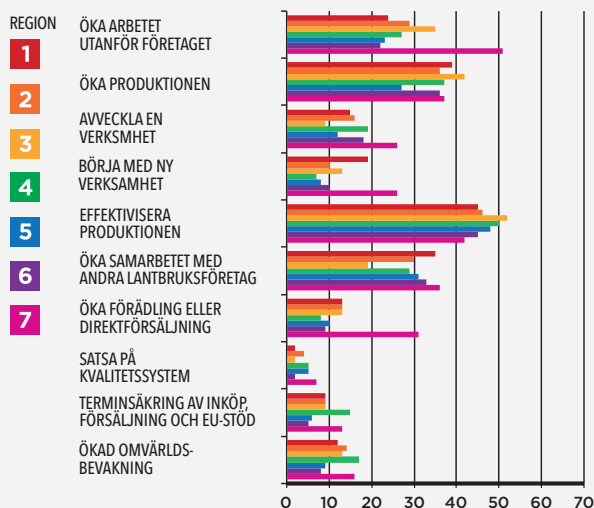

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRBÄTTRA LÖNSAMHETEN

Att effektivisera verksamheten och att öka produktionen i samtliga driftsgrenar är den vanligaste åtgärden för att förbättra lönsamheten. Högst andel är i region 3 och 4. Andra vanliga åtgärder som lantbrukarna planerar är att öka arbetet utanför lantbruket, öka samarbetet med andra lantbruksföretag eller avveckla någon verksamhet. Ökad omvärldsbevakning att använda vid förhandling och affärsplanering samt valutasäkring av EU-stöd är mer utmärkande i region 4 jämfört med övriga regioner. Vart femte lantbruksföretag, 18 procent, planerar inga åtgärder. Här sticker region 5 ut med 24 procent. Se **DIAGRAM 9**.

DIAGRAM 9

Lantbrukarnas planer för att förbättra lönsamheten, regionvis

FÄRRE LANTBRUKARE RÄKNAR MED ATT INVESTERA NÄRMASTE ÅRET

Högst andel lantbrukare i landet som har investerat under det gångna året finns i region 3 med 64 procent. Lantbruksföretagen har i huvudsak investerat i maskiner med högst andelar i region 3 och 6. Därefter är det investeringar i byggnader exklusive djurstallar med högst andel i region 1. Även om investeringar i djurstallar uppvisat en nedgång under senaste året är det i region 3 som flest satsningar görs i landet. De vanligaste planerade investeringarna för de kommande 12 månaderna är i byggnader (exklusive djurstallar) följt av maskiner. Förändringarna är små jämfört med förra årets barometer men det är framför allt det minskade investeringsintresset i energiproduktion som sticker ut i samtliga regioner, även om det finns vissa regionala skillnader. Tillköp av jordbruks- och eller skogsmark är relativt oförändrat men i region 7 är intresset högre jämfört med i övriga regioner.

DIAGRAM 10

Gjorda investeringar regionvis 2023

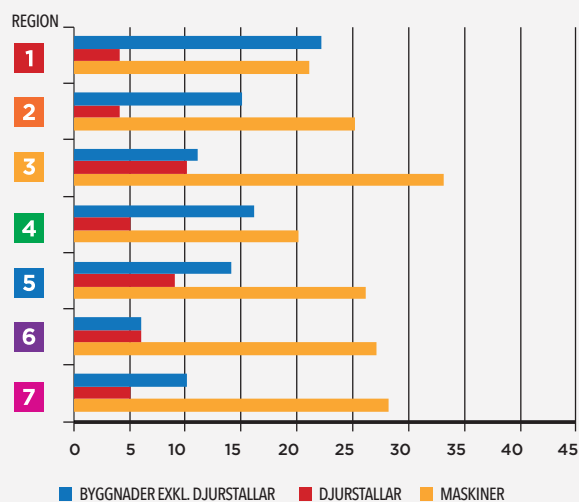
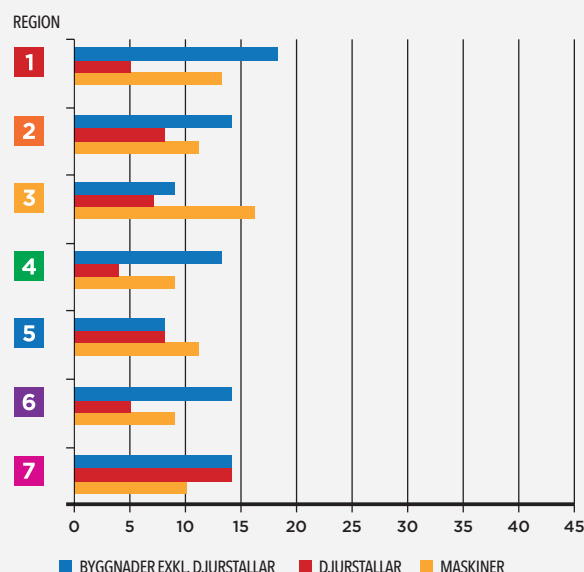

DIAGRAM 11

Planerade investeringar regionvis 2024

NYA AFFÄRSMÖJLIGHETER

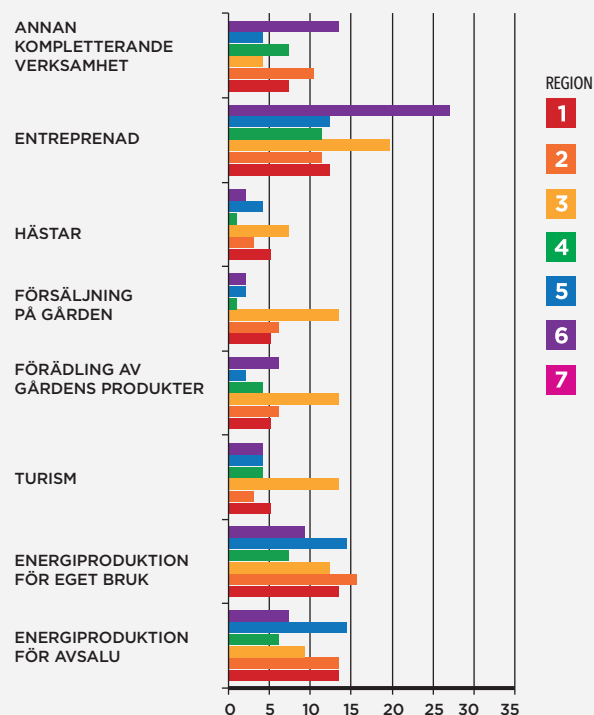
Lantbruksföretagen planer att komplettera verksamheten de kommande 12 månaderna dominerades ifjol av investeringar i energiproduktion för eget bruk. I år har satsningar på entreprenad vuxit fram och är vanligast i region 3, 6 och 7 medan andelen som planerar energiproduktion har nästan halverats. Solenergi är den energiproduktion som lantbrukarna främst vill investera i. Intresset för försäljning och förädling av gårdens produkter har ökat och är särskilt stor i region 3. Även investeringar i turism för att utöka verksamhetens intäktskällor har ökat något och även här är det region 3 som investeringsplanerna är högst. Se **DIAGRAM 12**.

”Lönsamheten i lantbruket försämrades ytterligare under 2023 i spåren av extremväder och stigande räntor. Vi upplever att investeringstakten i branschen är på historiskt låga nivåer generellt och i synnerhet långsiktiga investeringar. Min bild är att ett högt kostnadsläge och osäkerhet om långsiktig lönsamhet håller tillbaka investeringar i lantbruket.”

Erik Sjölund,
Chef, Skog & Lantbruk, Swedbank

DIAGRAM 12

Andel företag regionvis, benägna till nya affärsmöjligheter

REGION-TABELL

TOTAL		EF		AB		REGION 1		REGION 2		REGION 3		REGION 4		REGION 5		REGION 6		REGION 7		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024

FRÅGOR

Hur skulle du beskriva lönsamheten i ditt lantbruksföretag idag? Är den...?

Räcker till löpande utgifter, lön och investeringar	15	13	8	8	12	9	11	8	13	11	8	14	16	8	10	7	8	8	12	5
Räcker till löpande utgifter och lön	24	20	17	16	35	20	17	16	11	22	15	19	22	14	18	15	22	16	17	20
Räcker till löpande utgifter	42	42	50	51	27	38	47	53	44	39	49	33	43	58	46	48	49	31	43	44
Räcker knappt till löpande utgifter	13	16	16	15	17	23	17	13	18	16	19	24	13	13	17	18	15	24	14	21
Går oftast med förlust	4	9	8	8	9	7	7	8	9	12	7	7	5	6	5	11	4	15	14	11

Planerar du att, under de kommande 12 månaderna, göra väsentliga investeringar i...?

Byggnader exklusive djurstallar	14	12	13	12	37	22	17	18	12	13	14	9	8	9	10	5	13	7	13	8	12	16	14	11	9	14
Djurstallar	10	6	7	6	30	7	2	5	8	2	8	8	7	13	5	4	4	4	7	8	12	10	5	9	6	14
Maskiner	34	13	11	10	29	12	13	13	9	11	11	15	15	16	16	9	16	11	12	11	18	14	9	8	14	10

Bedömer du att lönsamheten idag är mycket god, ganska god, ganska dålig eller mycket dålig?

Nettotal	-38	-10	-31	-32	-14	-35	-23	-48	-52	-11	-45	-36	0	-18	-28	15	-31	-29	14	-29	-34	-25	-11	-35	-23	-31
----------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---	-----	-----	----	-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Hur kommer du att förändra din mjölkproduktion inom en treårsperiod?

Ökar	17	24	19	20	25	13	31	10	45	30	21	9	13	25	20	45	19	5	16	22	15	10	8	11	31	22
Minskar	24	14	33	37	3	0	17	31	5	26	45	35	14	13	14	9	21	43	29	20	18	6	30	30	9	49

Hur kommer du att förändra din nötköttproduktion inom en treårsperiod?

Ökar	20	22	20	20	19	33	22	13	16	23	20	12	21	33	41	37	17	14	12	9	24	22	6	26	21	24
Minskar	30	29	32	33	13	24	19	37	37	40	22	25	27	25	21	12	36	39	25	41	33	29	29	33	33	46